

Mantelzorg en Werk in een zorgzame samenleving

Anneke Westerlaken

5 maart 2026

Vandaag

Deel 1: Werk en Mantelzorg, de Cijfers

Deel 2: SER rapport Werk en Mantelzorg in een zorgzame samenleving

Deel 3: Gesprek met de Zaal

Deel 4: Slot en Take Away

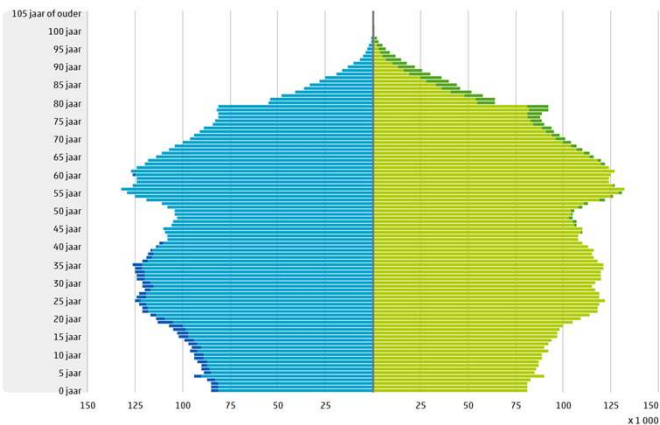
1. Bevolkingspiramide

branchevereniging van zorgorganisaties

Leeftijdopbouw Nederland 2026 (prognose)

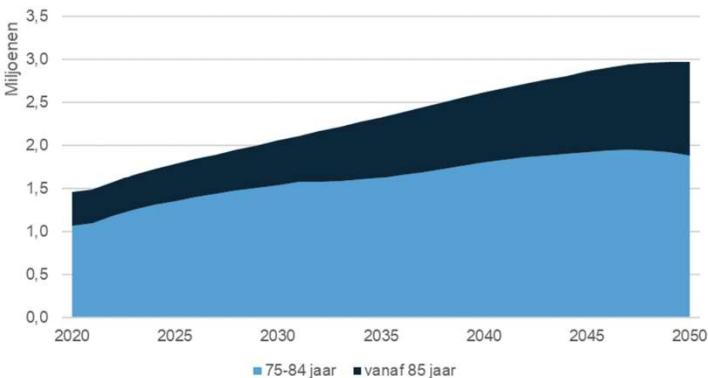
Totaal: 18 138 721 inwoners

1. Dubbele vergrijzing

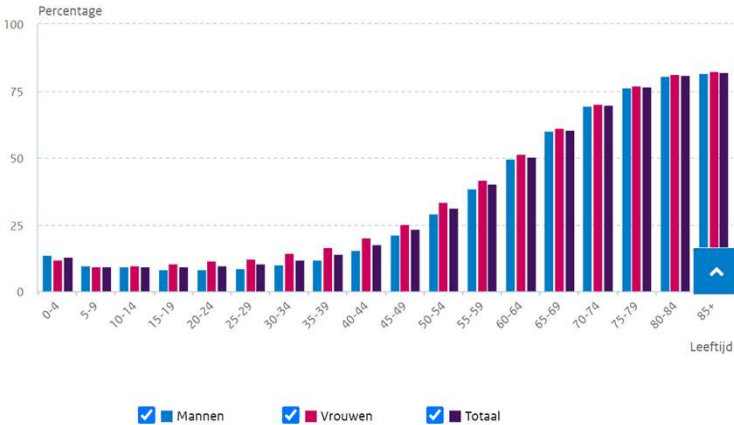
Figuur 2.3 Ontwikkeling van het aantal 75-plussers, 2020-2050, bron: Primos-prognose

1. Zorgprevalentie

Zorgprevalentie chronische aandoeningen 2022

1. Zorgprevalentie

Gevolgen voor de volksgezondheid

 Aantal mensen met meerdere chronische aandoeningen tegelijk 2015: 4,3 miljoen 2040: 5,5 miljoen +28%	 Aantal mensen met artrose 2015: 1,2 miljoen 2040: 2,3 miljoen +92%
 Aantal sterfgevallen ten gevolge van dementie 2015: 14.000 2040: 40.000 +186%	 Aantal mensen met dementie 2015: 154.000 2040: 330.000 +114%
 Aantal 75-plussers dat zich eenzaam voelt 2015: 600.000 2040: 1,3 miljoen +117%	 Aantal mensen met urine-incontinentie 2015: 495.000 2040: 740.000 +49%

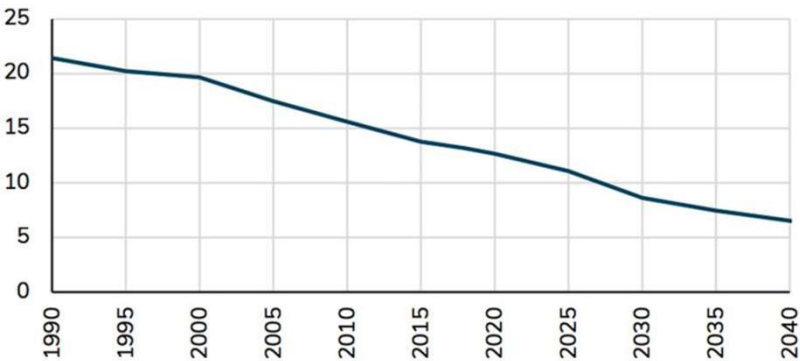
Gevolgen voor de zorg

 Aantal staaroperaties bij 75-plussers 2015: 62.000 2040: 128.000 +106%	 Aantal mensen met dementie met indicatie voor verpleeghuiszorg 2015: 76.000 2040: 165.000 +117%
 Eerste hulp bezoeken door 85-plussers 2015: 125.000 2040: 304.000 +143%	 Uitgaven aan ouderenzorg 2015: 17 miljard 2040: 43 miljard +157%

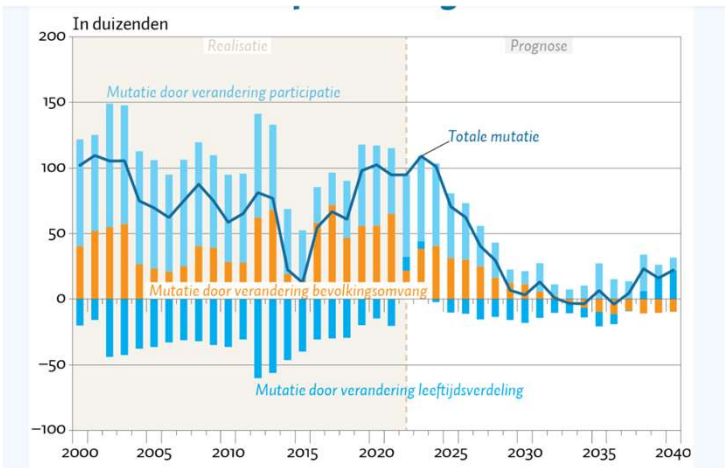
1. Werkenden per 80-plussers

Aantal potentieel werkenden (20-AOW leeftijd) per oudere (80+) per jaar [verhouding]

1. Stagnerende beroepsbevolking

2. Structurele krapte arbeidsmarkt

branchevereniging van zorgorganisaties

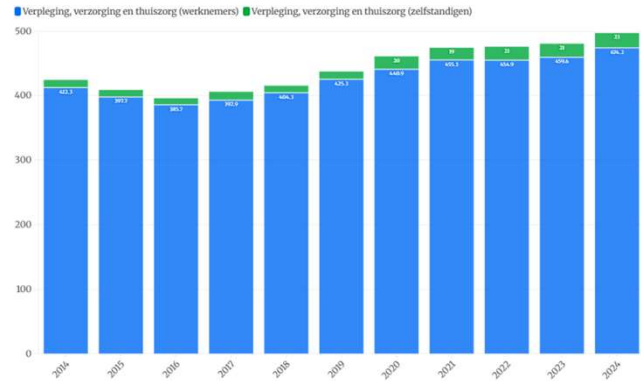
Openstaande vacatures en werkloze beroepsbevolking (seizoengecorrigeerd)

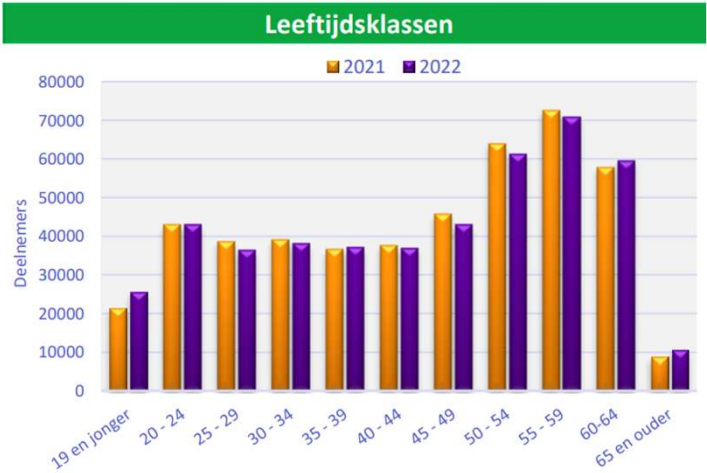
1. Kantelpunt beroepsbevolking Z&W

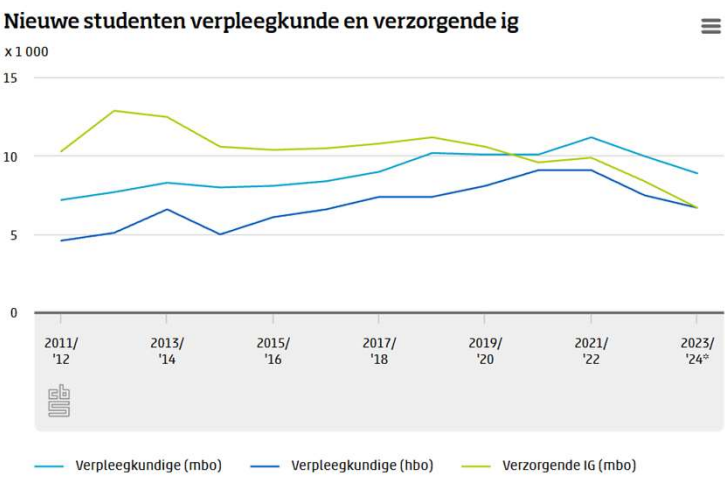
Figuur 3. Ontwikkeling werknemers en zelfstandigen in de verpleging, verzorging en thuiszorg, 2014-2024

1. Kanteling beroepsbevolking VVT

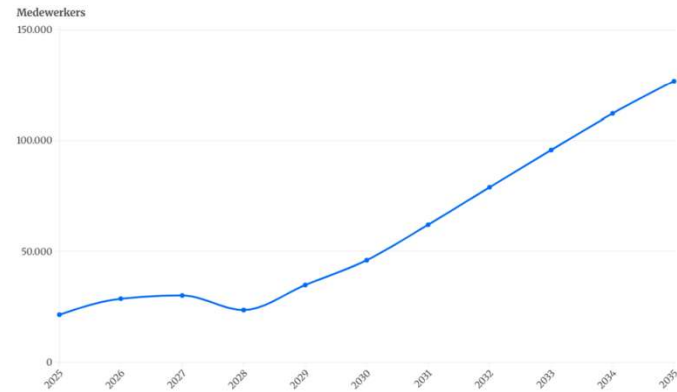
1. Kanteling beroepsbevolking VVT

1. Stijgende arbeidsmarkttekorten

Figuur 6. Prognose van het arbeidsmarkttekort in de verpleging, verzorging en thuiszorg, 2025-2034 (Scenario Referentie + stelselwijziging kinderopvang)

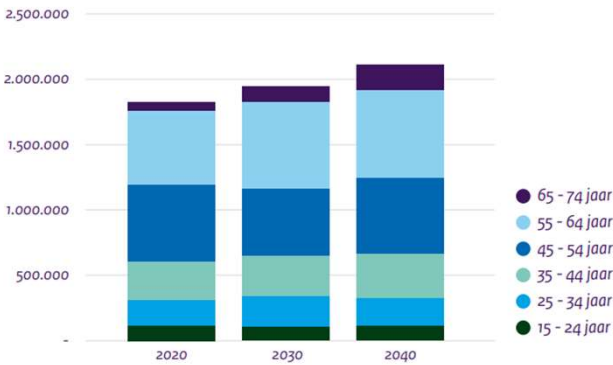

1. Mantelzorg en Werk

branchevereniging van zorgorganisaties

Figuur 2. Aantal werkende mantelzorgers naar leeftijd

SER-advies Mantelzorg & Werk

actiz

- **Uitgangspunten**

1. Mantelzorg en werk goed kunnen combineren draagt bij aan brede welvaart
2. De combinatie van werk en mantelzorg dienen we zoveel mogelijk te ondersteunen en faciliteren
3. Specifieke aandacht nodig voor mensen met langdurige, intensieve mantelzorgtaken
4. Balans stimuleren tussen mantelzorg en professionele zorg
5. Belang van keuzevrijheid voor mantelzorgers en zorgbehoevenden
6. Herallocatie van verantwoordelijkheden en financiële risico's
7. Het belang van de voorgestelde maatregelen in samenhang uitvoeren

Twée sporen

actiz

Het advies bestaat op hoofdlijnen uit twee sporen:

1. De combinatie werk van werken en mantelzorgen ondersteunen en makkelijker maken.

- Erkenning
- Vereenvoudiging (o.a. in gemeentelijke regelingen en binnen het zorgstelsel)
- Faciliteren in tijd, geld & diensten

2. Dempden stijgende vraag naar mantelzorg in een vergrijzende samenleving

- Betere aansluiting langdurige zorg & arbeidsmarkt
- Randvoorwaarden organiseren op o.a. gebied van technologie & dienstverlening
- Ook: Wat kunnen en willen ouderen weer zelf (leren)?

Spoor 1: Herallocatie maatschappelijke verantwoordelijkheden

actiz

- **Het SER-advies bevat een voorstel tot optimalisatie van het zorgverlof**
 1. Duur bestaande verlofregelingen in stand te houden (8 weken);
 2. Kosten betaald verlof van werkgever naar overheid, want: maatschappelijk risico en lasten werkgevers hiervoor te hoog. (nu doorbetaling kort verlof op kosten werkgever);
 3. Deel van onbetaald verlof aan te passen in betaald verlof, want: huidige groep mantelzorgers zit soms in de knel en hiermee verhoogde kans op uitval (nu 2 weken betaald en 6 weken onbetaald).
 4. Zonder verschuiving (financiële) lasten geen aanpassingen binnen het verlofstelsel.
- Achterliggende doelstelling is dat dit verlof “ventielfunctie” moet hebben **met als doel dat mensen zo veel mogelijk in het arbeidsproces kunnen blijven.**

Spoor 2: Randvoorwaarden op samenlevingsniveau

actiz

- **1. Vereenvoudigingsslag binnen het zorgstelsel**

Insteek: Terugdringen belasting werkgevers en werknemers wanneer men zorgtaken heeft.
- **2. Betere aansluiting tussen formele- en informele zorg**

Insteek: Opleiden mantelzorgers voor de arbeidsmarkt, verlichten druk op de collectief gefinancierde zorg.
- **3. Benutten innovatievermogen van o.a. het bedrijfsleven**

Insteek: Oplossingen van ondernemers kunnen druk op mantelzorgers verlichten.
- **4. Stimuleren maatschappelijke initiatieven en zorgzame gemeenschappen**

Insteek: De overheid hoeft niet alles te doen, moet juist zoveel mogelijk ruimte bieden aan de samenleving. Ouderen willen en kunnen nog veel zelf.

Stellingen en vraag

branchevereniging van zorgorganisaties

De FNV zou juist in sectoren waar veel mannen werken, moeten inzetten op cao's met volledig doorbetaald mantelzorgverlof en

In plaats van een maatschappelijke dienstdtijd voor jongeren, moeten we naar een maatschappelijke dienstdtijd voor net gepensioneerden.

En als open vraag, om te kijken of ze hebben opgelet:
Welk advies uit het SER rapport, maakt volgens jou het meeste impact?

Stellingen Mentimeter

1. De SER noemt mantelzorg onderdeel van 'waardig werk'."

👉 Wat kan het arbeidsrecht concreet regelen om dit waar te maken?

2. "De 'combineerder' is de nieuwe norm."

👉 Welke standaardrechten in het arbeidsrecht moeten hierop worden aangepast?

3. "Keuzevrijheid van mantelzorgers staat centraal."

👉 Welk arbeidsrechtelijk instrument vergroot die keuzevrijheid echt?

4. "Voor intensieve mantelzorgers is combineren soms niet haalbaar."

👉 Wat kan het arbeidsrecht bieden als combineren feitelijk onmogelijk is?

5. "De SER pleit voor herverdeling van verantwoordelijkheden en risico's."

👉 Welke verplichting kan of moet bij de werkgever worden neergelegd?